

Via deze nieuwsbrief worden alle betrokkenen met regelmaat geïnformeerd over de drie verschillende sporen van het omgevingsproces Ternaard. De drie sporen gaan over het vergunningentraject (RCR), het Ontzorgingsspoor en de Investeringsagenda. Deze nieuwsbrief wordt verstuurd door de gemeente Noardeast-Fryslân in samenwerking met de andere partijen: het ministerie van EZK, de NAM, de provincie Fryslân en It Wetterskip Fryslân.

In deze editie van de nieuwsbrief staan de volgende onderwerpen:

1. Ter inzagelegging ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten Gaswinning Ternaard
2. Evaluatie van het 'hand aan de kraan'-principe
3. Voortgang Gebiedscommissie Ternaard in oprichting
4. Locatie in beeld: Anjum

Ter inzagelegging ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten Gaswinning Ternaard

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Van 27 augustus tot en met 7 oktober 2021 kunt u voor het project Gaswinning Ternaard het ontwerp inpassingsplan en de ontwerpbesluiten, samen met het bijbehorende milieueffectrapport, inzien. U kunt op alle documenten die ter inzage liggen een reactie geven. Dit heet het indienen van een zienswijze.

In genoemde periode kunt u de documenten met informatie over het ontwerp-inpassingsplan en ontwerpbesluiten bekijken op www.rvo.nl/gaswinning-ternaard.

Op papier kunt u de documenten tijdens openingstijden bekijken in het gemeentehuis Noardeast-Fryslân op de locatie Dokkum, Koningstraat 13 in Dokkum. In verband met de coronamaatregelen kunt u op deze locatie alleen op afspraak de documenten inzien. Neemt u hiervoor contact op via telefoonnummer (0519) 29 88 88.

Hoe kunt u een zienswijze indienen?

U kunt op drie manieren reageren. U ontvangt een ontvangstbevestiging.

- Digitaal: via de website;
- Post: Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Gaswinning Ternaard
Postbus 111, 9200 AC Drachten.

Wilt u uw brief ondertekenen en uw adres vermelden? Dan kunnen wij u per brief een ontvangstbevestiging sturen;

- Telefonisch op werkdagen tussen 9:00 en 17:00 uur via telefoonnummer 070 379 89 79.

Wat ligt er precies ter inzage?

- Ontwerp-inpassingsplan;
- Ontwerp instemmingsbesluit op het winningsplan;
- Ontwerp instemmingsbesluit op het meetplan;
- Ontwerp omgevingsvergunning voor locatie Ternaard- 200;
- Ontwerp omgevingsvergunning voor locatie Moddergat;
- Ontwerp watervergunningen voor het lozen van hemelwater en onttrekken van grondwater;
- Ontwerp watervergunningen voor de pijpleiding;
- Ontwerpbesluit op een melding Besluit lozen buiten inrichtingen;
- Ontwerp vergunning Wet natuurbescherming;
- Ontwerp omgevingsvergunning voor de aanleg in-/uitrit N358;
- Ontwerp APV-vergunning voor het kruisen van gemeentelijke wegen.

De eerdere adviezen en reacties van Rijkswaterstaat, het Wetterskip Fryslân, de gemeente Noardeast-Fryslân en provincie Fryslân zijn verwerkt en meegenomen in het ontwerp Inpassingsplan.

Informatiebijeenkomst

Op dinsdagavond 14 september 2021 vindt van 19:00 tot 20:30 uur een online informatiebijeenkomst plaats. Hier krijgt u meer informatie over het project en de procedure. Ook kunt u hier uw vragen stellen via de chat over het ontwerp-inpassingsplan, het milieueffectrapport of de ontwerpbesluiten.

Aanmelden voor de informatiebijeenkomst kan via het aanmeldformulier op <http://www.rvo.nl/gaswinning-ternaard>.

- www.rvo.nl/gaswinning-ternaard
- Tel: 070 379 89 79.

Als gevolg van de geldende Corona maatregelen organiseert het ministerie van EZK alleen fysieke bijeenkomsten indien het aantal deelnemers vooraf bekend is en iedereen een vaste zitplaats heeft waarbij 1,5 meter afstand kan worden gehouden. Omdat het ministerie zo veel mogelijk mensen wil bereiken en vooraf geen beperkingen wil stellen aan het aantal deelnemers is besloten tot het organiseren van een online bijeenkomst.

Rijkscoördinatierегeling Procedure Ternaard

Op de besluitvorming over gaswinning Ternaard is de Rijkscoördinatierегeling (RCR) van toepassing. De procedurestappen in de RCR Ternaard zijn hetzelfde als in andere RCR-procedures. Anders dan bij andere projecten is voor dit project een expliciet Omgevingsproces gestart dat heeft geleid tot een Ontzorgings-spoor en een Investeringsagenda.

Voor meer informatie over de ter inzagelegging, de mogelijkheid tot het indienen van een reactie en de informatiebijeenkomst kunt u terecht bij Bureau Energieprojecten:

Meer informatie over het omgevingsproces Ternaard vindt u op [Omgevingsproces Ternaard](#) | [Gemeente \(noardeast-fryslan.nl\)](#).

NAM Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

Bijpraatsessies NAM op 20 en 21 september

In aanvulling op de online informatiebijeenkomst van het ministerie van EZK die op 14 september (zie elders in deze nieuwsbrief) wordt gehouden, organiseert NAM een aantal kleinschalige bijpraatsessies in de dorpshuizen van Ternaard en Wierum.

Deze sessies zijn bedoeld voor belanghebbenden die bijvoorbeeld na afloop van de online informatiebijeenkomst, of na het lezen van de documenten die ter inzage zijn gelegd, meer willen weten over de voorgenomen gaswinning bij Ternaard door NAM.

NAM licht daarbij de belangrijkste zaken uit het winningsplan toe, maar gaat ook in op de aanleg van de nieuwe locatie halverwege Ternaard en Wierum en de pijpleiding naar Moddergat. U kunt dan met medewerkers van NAM in gesprek om antwoord te krijgen op uw vragen.

Er vinden meerdere sessies plaats in zowel Ternaard als in Wierum, in de dorpshuizen:

- Ternaard: 20 september, 16.00 - 17.30 uur en 19.30 – 21:00 uur;
- Wierum: 21 september, 16.00 - 17.30 uur en 19.30 – 21:00 uur.

De sessies worden georganiseerd met inachtneming van de coronamaatregelen. Het aantal bezoekers (en zitplaatsen) per sessie is om die reden beperkt. Is het aantal aanmeldingen groter dan het aantal beschikbare plaatsen, dan worden er een of meerdere extra sessies georganiseerd.

Aanmelden

U kunt zich voor deze sessies rechtstreeks aanmelden bij NAM. Stuur daarvoor een mail naar NAM-Communicatie@shell.com. Geef daarin duidelijk aan voor welke sessie u zich aanmeldt (locatie en tijdstip). Geef ook duidelijk uw naam, adres en telefoonnummer aan zodat wij u vooraf tijdig kunnen informeren over de opzet van de bijpraatsessie. Als de sessie waarvoor u zich hebt opgegeven al vol is, dan neemt NAM contact met u op voor een vervangende sessie.

Evaluatie van het 'hand aan de kraan'-principe

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Onder de Waddenzee wordt gas gewonnen met toepassing van het 'hand aan de kraan'-principe om negatieve effecten op de natuurwaarden te voorkomen. Dit betekent dat een passende gebruiksruimte wordt vastgesteld waarbinnen de gaswinning kan plaatsvinden zonder dat dit leidt tot schade aan de natuur. Op verzoek van de Tweede Kamer heeft de minister van Economische Zaken en Klimaat in het najaar van 2020 een onafhankelijk wetenschappelijk adviescollege ingesteld. Dit adviescollege kreeg de opdracht om de effectiviteit van het 'hand aan de kraan'-principe te beoordelen. Ook is hen gevraagd om een advies uit te brengen over de vraag of dit principe voldoende is om op lange termijn de natuur te beschermen.

Op 28 juni 2021 heeft de minister van Economische Zaken en Klimaat het adviesrapport van het adviescollege [per brief](#) aan de Tweede Kamer aangeboden. De conclusie van dit advies is dat

het 'hand aan de kraan'-principe voor nu voldoet. Op grond stelt de minister vast dat de Waddenzee op dit moment adequaat is beschermd waar het gaat om de verleende vergunningen voor gas- en zoutwinning en dat tijdig kan worden bijgestuurd mocht dat nodig zijn om de unieke natuur in en rondom de Waddenzee te beschermen. In de toekomst zijn volgens het adviescollege verdere verbeteringen wenselijk zodat er een betere analyse van de onzekerheden op langere termijn kan worden gemaakt. Dit heeft met name betrekking op de zeespiegelstijging en het natuurlijk herstelvermogen van de Waddenzee. In de brief wordt uiteengezet hoe de minister hieraan invulling geeft.

De hierboven genoemde brief wordt op 15 september besproken met de Tweede Kamer tijdens het Commissiedebat Mijnbouw/Groningen.

Voortgang Gebiedscommissie Ternaard i.o

De Gebiedscommissie Ternaard in oprichting (i.o) heeft vanaf mei de draad weer opgepakt en komt weer fysiek bijeen. Bent u geïnteresseerd in de voortgang? Na elke bijeenkomst wordt een

korte weergave op de website van de gemeente Noardeast-Fryslân geplaatst. [Hier vindt u de weergave van de laatste bijeenkomst.](#)

Locatie in beeld: Anjum

NAM Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

Op vele plaatsen in ons land wordt energie geproduceerd door NAM. Dag in dag uit winnen wij aardgas uit eigen bodem en maken dat gas geschikt voor gebruik. In Anjum, tussen Dokkum en het Lauwersmeer, komt het aardgas uit verschillende kleine velden in de regio samen.

Langs de Waddenkust en rondom het Lauwersmeer, aan zowel de Friese als de Groningse zijde, is op drie kilometer diepte een groot aantal kleine gasvelden te vinden. Wij produceren dit aardgas al tientallen jaren. De behandlingslocatie bij Anjum behandelt het aardgas vanaf onder meer de productielocaties Moddergat en Lauwersoog.

Onze locatie bij het tweelingdorp Paesens-Moddergat wint het aardgas uit de velden Nes en Moddergat, twee gasvelden die deels onder land en deels onder de Wadden liggen. Op de locatie staan meerdere putten waarmee het gas naar boven komt. Dit gas transporteren we vervolgens rechtstreeks, via een ondergrondse pijpleiding, naar onze locatie Anjum. Dit principe geldt ook voor onze locatie in de haven van Lauwersoog; vanwaar het gas uit de Waddenvelden Lauwersoog Oost en West wordt geproduceerd.

Het gas dat wij in de toekomst mogelijk uit het Ternaard-veld gaan winnen, zal ook via een nieuw aan te leggen pijpleiding van Ternaard, via Moddergat naar Anjum worden getransporteerd om het daar verder te behandelen voor gebruik.

Gasbehandeling

Een behandlingslocatie als Anjum is omvangrijker dan een productielocatie, zoals de bedoeling is bij de gaswinning uit het veld Ternaard. Om het gas geschikt te maken voor gebruik moeten

we verschillende stoffen eruit halen en daar zijn installaties voor aanwezig. Het gaat dan bijvoorbeeld om de geringe hoeveelheden zand, water en condensaat die mee naar boven komen. Deze stoffen slaan we daarna apart op om af te voeren en te verwerken.

Als het gas op Anjum eenmaal op de juiste specificatie is gebracht, dan transporteren we het met een leiding naar de Gasunie-locatie in Grijpskerk. Vanaf deze locatie wordt de distributie van het gas door Nederland verzorgd. Dit is hoe het in verschillende regio's gaat:

1. Gas wordt veelal op kleinschalige locaties geproduceerd;
2. Daarna getransporteerd naar een behandlingslocatie;
3. Van daaruit aan de Gasunie aangeboden.

Gasproductie

Op onze locatie in Anjum staan ook verschillende putten waarmee we gas produceren. Er komt dus niet alleen aardgas vanaf de locaties Moddergat en Lauwersoog. De Anjumer putten produceren het gas uit de velden Anjum en Ezumazijl, en voorheen ook uit het veld Metslawier.

De productie van aardgas uit de kleine velden in Noordoost-Friesland en Noordwest-Groningen draagt bij aan het aanbod binnenlands aardgas, waar nog steeds een grote vraag naar is. De installaties op Anjum, op ongeveer 1 kilometer van het dorp, zijn door de landschappelijke inpassing deels aan het zicht onttrokken. Niet alleen de ligging bij het Lauwersmeer maakt de locatie bijzonder, in de loop der jaren is er een nieuw 'dorp' naast onze locatie gebouwd: vakantiepark Esonstad.